

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΛΚΥΣΤΙΚΗ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΟ, ΕΥΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΗ ΚΑΙ ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΕΕΚ

Το Cedefop παρακολουθεί και αναλύει την πολιτική και τις πρακτικές των ευρωπαϊκών χωρών για την ΕΕΚ και τη διά βίου μάθηση για την εκπλήρωση κοινών στόχων

Ήδη από τη δεκαετία του 1950, οι χώρες της Ευρώπης εργάζονται για την επίτευξη μιας ενιαίας κοινής αγοράς, με δράσεις που περιλαμβάνουν την απομάκρυνση των φραγμών στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών. Η συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), όπως ορίστηκε για πρώτη φορά το 1957 στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επαναβεβαιώθηκε το 1992 από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτέλεσε εξαρχής μέρος του εγχειρήματος. Το 2002 κέρδισε έδαφος με τη [Διαδικασία της Κοπεγχάγης](#), η οποία έπαιξε καταλυτικό ρόλο στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων ΕΕΚ σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό, το 2004 ανατέθηκε στο Cedefop η παρακολούθηση, η ανάλυση και η υποβολή εκθέσεων όσον αφορά την υλοποίηση των κοινών προτεραιοτήτων από τα ευρωπαϊκά κράτη ⁽¹⁾.

Ο πλέον πρόσφατος κύκλος πολιτικής ξεκίνησε το 2020 με την πρώτη στα χρονικά [σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση \(ΕΕΚ\) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα](#) και τη [Διακήρυξη του Osnabrück](#). Η πρώτη σκιαγραφούσε έξι τομείς μεταρρυθμίσεων, ενώ η δεύτερη έθετε τέσσερις γενικές προτεραιότητες ⁽²⁾. Σε συνδυασμό με άλλα στρατηγικά έγγραφα και πολιτικές, όπως το [Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#), το [Ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων](#) και το [Σύμφωνο για τις Δεξιότητες](#), έχουν δώσει νέα ώθηση στη Διαδικασία της Κοπεγχάγης και θα πλαισιώσουν τον τρέχοντα κύκλο πολιτικής. Σήμερα, καθώς οι χώρες δρομολογούν φιλόδοξα εθνικά σχέδια

για την υλοποίηση των κοινών τους προτεραιοτήτων για την ΕΕΚ έως το 2030, μπορούν να γιορτάσουν με περηφάνια τα 20 έτη επιτυχούς συνεργασίας.

Σε τροχιά πραγματοποίησης

Τα εθνικά σχέδια εφαρμογής των κρατών μελών της ΕΕ αντανακλούν τις προτεραιότητες της σύστασης για την ΕΕΚ και της Διακήρυξης του Osnabrück. Η Ισλανδία και η Νορβηγία επέλεξαν δε να εργαστούν σχετικά με τις προτεραιότητες της Διακήρυξης του Osnabrück. Όλα τα εθνικά σχέδια εφαρμογής βασίζονται σε ευρείες εθνικές διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και καθορίζουν τις δραστηριότητες των χωρών μέχρι το 2025, περιλαμβάνοντας επίσης προτάσεις έως το 2028 και περαιτέρω προοπτικές έως το 2030. Όλα τα παραδείγματα στο παρόν ενημερωτικό σημείωμα βασίζονται στα εν λόγω εθνικά σχέδια εφαρμογής.

Προκειμένου να εφαρμόσουν τα εθνικά τους σχέδια εφαρμογής, οι χώρες θα χρησιμοποιήσουν ως βάση πρόσφατες ή τρέχουσες μεταρρυθμίσεις, έγγραφα εθνικής στρατηγικής σχετικά με την ΕΕΚ, τις δεξιότητες, τη νεολαία και την έρευνα, καθώς και προγράμματα μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του [Ευρωπαϊκού εξαμήνου](#). Οι περισσότερες χώρες στηρίζονται σε υπάρχουσες δομές διακυβέρνησης, π.χ. εθνικές επιτροπές, γνωμοδοτικά συμβούλια ή ομάδες εργασίας, για την εφαρμογή, παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων προόδου προς την επίτευξη των στόχων. Περισσότερα από τα δύο τρίτα εξ αυτών θα συμπεριλάβουν κοινωνικούς εταίρους στη διαδικασία.

Πλαίσιο 1. Προσεχώς

Το 2023 το Cedefop θα θέσει σε λειτουργία έναν νέο δι-

⁽¹⁾ Στις συμμετέχουσες χώρες περιλαμβάνονται όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, μαζί με την Ισλανδία και τη Νορβηγία, και αναφέρονται από κοινού ως «ΕΕ-27+».

⁽²⁾ Βλέπε [άρθρο στο τεύχος 01/2021 του περιοδικού «Skillset & Match» του Cedefop](#).

κτυακό τόπο, με την ονομασία *Timeline of VET policies in Europe* (Χρονολόγιο των πολιτικών ΕΕΚ στην Ευρώπη), ο οποίος θα παρουσιάζει πάνω από 1 000 στρατηγικές, σχέδια δράσης, νομικές πράξεις και πρακτικά μέτρα σε σχέση με την ΕΕΚ και τη διά βίου μάθηση στις συμμετέχουσες χώρες. Το εργαλείο θα βοηθά τους φορείς χάραξης πολιτικής, τους αναλυτές και τους επαγγελματίες να παρακολουθούν την εφαρμογή και την εξέλιξη των εθνικών πολιτικών και πρακτικών, από τον σχεδιασμό μέχρι την υλοποίηση και την ολοκλήρωση. Στόχος του είναι να λειτουργήσει ως πηγή έμπνευσης και στήριξης για όλους εκείνους που ενδιαφέρονται ή συμμετέχουν στον σχεδιασμό ή τη μεταρρύθμιση των πολιτικών και πρακτικών της ΕΕΚ και της διά βίου μάθησης.

Σχεδόν όλες οι χώρες θα αντλήσουν ευρωπαϊκά κονδύλια για να χρηματοδοτήσουν τις μεταρρυθμίσεις τους στον τομέα της ΕΕΚ:

- από τον **μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας**, για να εκσυγχρονίσουν τις υποδομές ΕΕΚ και να επιτύχουν την καλύτερη σύνδεση της παροχής ΕΕΚ με τη ζήτηση στην αγορά εργασίας·
- από το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+**, για να παρέχουν τη δυνατότητα σε ενήλικες εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να αναβαθμίσουν τις υπάρχουσες, για να προωθήσουν την αριστεία στην ΕΕΚ και να στηρίξουν την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτών ΕΕΚ·
- από το **Erasmus+**, για να στηρίξουν την κινητικότητα των εκπαιδευομένων και των μελών προσωπικού ΕΕΚ, τη λειτουργία των κέντρων επαγγελματικής αριστείας, τη διεθνοποίηση της ΕΕΚ και τη συμμετοχή των εθνικών οργανισμών σε σχετικά δίκτυα της ΕΕ.

Πλαίσιο 2. Επιδίωξη νέων κοινών στόχων

Η σύσταση για την ΕΕΚ θέτει στις συμμετέχουσες χώρες ποσοτικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν συλλογικά μέχρι το 2025:

- τουλάχιστον το 82 % των αποφοίτων από την ΕΕΚ κατέχει θέση απασχόλησης·
- ποσοστό της τάξεως του 60 % των σπουδαστών ΕΕΚ επωφελείται από την κατάρτιση που βασίζεται στην εργασία για τουλάχιστον ένα μέρος των σπουδών του·
- το 8 % των εκπαιδευομένων στην ΕΕΚ επωφελείται από μαθησιακή κινητικότητα στο εξωτερικό.

Ο **πίνακας ευρωπαϊκών πολιτικών για την ΕΕΚ** του Cedefop παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνεται προς την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Τα ακριβή διαγράμματα, οι πίνακες (χρονοδιαγράμματα) και οι χάρτες επιτρέπουν στους φορείς χάραξης πολιτικής, στους κοινωνικούς εταίρους και στους επαγγελματίες της ΕΕΚ να παρακολουθούν και να συγκρίνουν την πρόοδο οποιουδήποτε κράτους μέλους της ΕΕ, της Ισλανδίας και της Νορβηγίας σε βάθος χρόνου.

Προτεραιότητες στα εθνικά σχέδια

Με γνώμονα τα εκάστοτε συστήματα και σημεία εκκίνησής τους, οι χώρες έχουν επιλέξει διαφορετικές προτεραιότητες για τα σχέδιά τους ⁽³⁾. Το παρόν ενημερωτικό σημείωμα παρουσιάζει τους διαφορετικούς τομείς μεταρρυθμίσεων με την ίδια σειρά όπως αυτοί παρατίθενται στη σύσταση για την ΕΕΚ. Η παρακάτω γραφική παράσταση αντικατοπτρίζει τη σχετική κατανομή των μέτρων που οι χώρες συνέδεσαν με την εκάστοτε προτεραιότητα.

Διάγραμμα 1. Μέτρα στα εθνικά σχέδια εφαρμογής

Πηγή: Cedefop.

Μια ΕΕΚ ευπροσάρμοστη, ανθεκτική και ανταποκρινόμενη στις αλλαγές

Η πρωταρχική προτεραιότητα των χωρών της ΕΕ-27+ είναι να καταστήσουν την ΕΕΚ ευπροσάρμοστη και ανθεκτική και να προσαρμόσουν την παροχή ΕΕΚ στις δυναμικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Δεκαοκτώ χώρες ⁽⁴⁾ δήλωσαν ότι αναθεωρούν και εκσυγχρονίζουν, ή ότι θα αναθεωρήσουν και θα εκσυγχρονίσουν, τα πρότυπα, τα προγράμματα σπουδών, τα προγράμματα και τους κύκλους κατάρτισης ΕΕΚ για την καλύτερη ευθυγράμμιση με τη ζήτηση στην αγορά εργασίας και τις ανάγκες ανάπτυξης των ατόμων. Δεκαοκτώ χώρες ⁽⁵⁾ τονίζουν την ανάγκη για εγκάρσιες

⁽³⁾ Κατά τη στιγμή της δημοσίευσης του παρόντος ενημερωτικού σημειώματος, εθνικά σχέδια εφαρμογής έχουν υποβάλει 23 κράτη μέλη, καθώς και η Νορβηγία και η Ισλανδία (το Βέλγιο υπέβαλε ξεχωριστά σχέδια για τις περιοχές της Φλάνδρας και της Βαλονίας, αλλά προσμετράται ως μία χώρα). Ο χαρακτηρισμός «ΕΕ-27+» αποδίδεται σε όλες τις αναφερόμενες χώρες. Τα εθνικά σχέδια εφαρμογής της Τσεχίας, της Ιρλανδίας και της Σουηδίας εκκρεμούσαν κατά τη στιγμή της δημοσίευσης. Τα σχέδια διατίθενται [εδώ](#).

⁽⁴⁾ AT, BE-fl και BE-fr, BG, DK, EE, ES, FR, GR, HU, IT, LT, MT, PL, PT, RO, SI, καθώς και IS και NO.

⁽⁵⁾ AT, BE-fl, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HR, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO και SI.

και βασικές δεξιότητες. Δεκαέξι χώρες ⁽⁶⁾ θα ενσωματώσουν τις ψηφιακές δεξιότητες και ικανότητες στα πρότυπα και τα προγράμματα σπουδών ΕΕΚ, ενώ δώδεκα ⁽⁷⁾ θα εργαστούν προς την πράσινη μετάβαση και πιο βιώσιμες πρακτικές ΕΕΚ.

Δεκαεννιά χώρες της ΕΕ-27+ ⁽⁸⁾ θα ενισχύσουν τη μάθηση στον χώρο εργασίας σύμφωνα με το [Ευρωπαϊκό πλαίσιο του 2018 για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας](#). Μερικές από αυτές θα επεκτείνουν τη μάθηση στον χώρο εργασίας και τη μαθητεία στη συνεχιζόμενη ΕΕΚ (ΣΕΕΚ) προκειμένου να προσφέρουν καλύτερες επιλογές επανειδίκευσης και αναβάθμισης δεξιοτήτων σε —απασχολούμενους ή ανέργους— ενήλικες εκπαιδευόμενους και ευάλωτες ομάδες. Είκοσι μία χώρες της ΕΕ-27+ ⁽⁹⁾ σχεδιάζουν να επιδιώξουν τη συμμετοχή μιας μεγάλης ποικιλίας ενδιαφερόμενων μερών όπως, μεταξύ άλλων, κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, τη διακυβέρνηση και την παροχή ΕΕΚ. Για τη στενότερη σύνδεση της παροχής ΕΕΚ με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, δεκαπέντε χώρες ⁽¹⁰⁾ σχεδιάζουν να δημιουργήσουν ή να αναπτύξουν εργαλεία αξιόπιστων πληροφοριών για τις δεξιότητες και συστήματα παρακολούθησης των αποφοίτων.

Στη Δανία, ένας φιλόδοξος νόμος για το κλίμα (2020) ζητεί ικανό αριθμό εργαζόμενων με ευρύ φάσμα προσόντων για την προώθηση της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης. Τα προβλεπόμενα μέτρα περιλαμβάνουν εκπαίδευση προς την υιοθέτηση ενός οικολογικού τρόπου ζωής, χρηματοδότηση για την αναβάθμιση δεξιοτήτων και κύκλους μαθημάτων ΣΕΕΚ σχετικά με την προσαρμογή του κλίματος, την πράσινη αλλαγή και την πράσινη επιχειρηματικότητα.

Η Αυστρία θα προωθήσει τη μαθητεία ενηλίκων και δεύτερης ευκαιρίας, ενώ το Βέλγιο (Βαλονία) θα ενισχύσει εν γένει τη μάθηση στον χώρο εργασίας στο πλαίσιο της κατάρτισης ενηλίκων και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η Μάλτα θα συστήσει επιτροπή για την επανεξέταση του υφιστάμενου καθεστώτος μαθητείας με σκοπό την επέκτασή του στο επίπεδο 6 του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ).

Για να καταστήσει το εργατικό δυναμικό πιο ανταγωνιστικό σε κλάδους που απαιτούν προσόντα ETMM ^(*), ενισχύοντας παράλληλα την ΕΕΚ που βασίζεται στην εργασία, η Λετονία θα ενθαρρύνει τη στενότερη συνεργασία μεταξύ ΕΕΚ, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, έρευνας και αγοράς εργασίας.

(*) Επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά.

⁽⁶⁾ AT, DE, EE, ES, FR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO και SI.

⁽⁷⁾ AT, DE, DK, EE, FR, HU, LV, MT, PL, PT, RO και SI.

⁽⁸⁾ AT, BE-fl, BE-fr, BG, DE, DK, ES, FR, GR, HR, HU, IT, LT, LV, MT, RO, SI, SK, καθώς και IS και NO.

⁽⁹⁾ AT, BE-fl, BE-fr, BG, DE, DK, EE, ES, GR, HR, HU, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK και IS.

⁽¹⁰⁾ BE-fl και BE-fr, DE, DK, EE, ES, GR, HR, HU, IT, LT, LV, NL, RO, SK και NO.

Ευέλικτη ΕΕΚ που παρέχει πορείες προόδου

Η ευελιξία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, και η πρόοδος στο πλαίσιο αυτών, συνιστούν σφραγίδες ποιότητας για εξατομικευμένη και με επίκεντρο τον εκπαιδευόμενο παροχή ΕΕΚ. Δίνουν τη δυνατότητα για συσσώρευση, μεταφορά, επικύρωση και αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης, μεταξύ άλλων, σε περιβάλλοντα μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

Δώδεκα κράτη μέλη της ΕΕ ⁽¹¹⁾ θα αναπτύξουν περαιτέρω την αρθρωτή παροχή ΕΕΚ, επτά ⁽¹²⁾ θα εστιάσουν στα μικρο-διαπιστευτήρια, τη μερική απόκτηση προσόντων και τα ψηφιακά διακριτικά, ενώ έντεκα ⁽¹³⁾ θα ενισχύσουν τα συστήματα επικύρωσης και αναγνώρισης.

Δεκαεπτά χώρες της ΕΕ-27+ ⁽¹⁴⁾ σχεδιάζουν να καθιερώσουν μεγαλύτερη ποικιλία σε επίπεδο μορφών μάθησης στο πλαίσιο της ΕΕΚ (με φυσική παρουσία, ψηφιακή, μικτή) και να αυξήσουν τη χρήση πλατφορμών και υλικού ψηφιακής μάθησης. Με αυτόν τον τρόπο, αφενός, επιτυγχάνεται η εξατομίκευση της παροχής, αφετέρου, διευκολύνεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία και άλλων ευάλωτων ομάδων, καθώς και των ενηλίκων εκπαιδευομένων που βρίσκονται σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές. Η έμφαση στην πτυχή αυτή είναι αποτέλεσμα διδαγμάτων που προέκυψαν από την πανδημία.

Πολλές χώρες εστίασαν τα εθνικά τους σχέδια εφαρμογής στην ενίσχυση της συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΣΕΕΚ) και τη διάβιου μάθηση γενικότερα. Είκοσι δύο από αυτές ⁽¹⁵⁾ σχεδιάζουν να επαυξήσουν την παροχή ΣΕΕΚ ώστε να δώσουν στο εργατικό δυναμικό τη δυνατότητα επανειδίκευσης ή αναβάθμισης των δεξιοτήτων του. Τα μέτρα περιλαμβάνουν την ανάπτυξη της ΣΕΕΚ με βάση τις ανάγκες για δεξιότητες του εκάστοτε τομέα ή εργαζόμενου, τον διάβιου προσανατολισμό, την επικύρωση της προηγούμενης μάθησης και δραστηριότητες προώθησης. Δεκαπέντε χώρες ⁽¹⁶⁾ επιθυμούν να διευρύνουν τα οικονομικά και/ή μη οικονομικά κίνητρα για εκπαιδευόμενους, παρόχους και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ΕΕΚ.

Ένας από τους στρατηγικούς στόχους της Πορτογαλίας για την επόμενη δεκαετία είναι να βελτιώσει το συνολικό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού της με τη δια-

⁽¹¹⁾ AT, DE, EE, ES, FR, HR, LT, LU, LV, PT, SI και SK.

⁽¹²⁾ AT, DE, EE, IT, LV, MT και PL.

⁽¹³⁾ AT, BE-fl και BE-fr, DE, DK, EE, ES, FR, HU, IT, MT και PT.

⁽¹⁴⁾ AT, BG, DE, EE, ES, FI, GR, HR, HU, IT, LU, MT, PL, PT, SI, SK και NO.

⁽¹⁵⁾ AT, BE-fl και BE-fr, BG, DE, DK, EE, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK και NO.

⁽¹⁶⁾ AT, BE-fl, BE-fr, DE, DK, FI, FR, HR, HU, LU, LV, PT, RO, SI, SK και NO.

φοροποίηση της προσφοράς σε επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ενίσχυση της επικύρωσης και της αναγνώρισης και την παροχή κινήτρων για επιχειρήσεις και μεμονωμένα άτομα.

Στο Λουξεμβούργο, το Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων (*Université Populaire*) αποτελεί σημείο συνέργειας τριών δημόσιων συντελεστών διά βίου μάθησης και συγκεντρώνει στο ίδιο μέρος ένα πλήρες φάσμα προγραμμάτων κατάρτισης, καθιστώντας τις ποικίλες επιλογές και διαδρομές κατάρτισης πιο ορατές και προσβάσιμες για τους εκπαιδευομένους.

Η Γαλλία έχει θεσπίσει ένα σύνολο μέτρων για την εξατομίκευση των επιλογών κατάρτισης. Σε αυτά συγκαταλέγονται τα αρθρωτά προγράμματα μαθημάτων ΕΕΚ, οργανωμένα σε «ενότητες ικανοτήτων», που διευκολύνουν, σε συνδυασμό με την επικύρωση της προηγούμενης μάθησης, την πρόοδο του εκπαιδευομένου προς την απόκτηση τίτλου πλήρων και/ή νέων προσόντων. Αυτό κατοχυρώνεται στον εργατικό κώδικα της χώρας.

Το Βέλγιο (Φλάνδρα) προσφέρει σε εκπαιδευομένους και επιχειρήσεις κίνητρα για την τόνωση της διά βίου μάθησης: παραδείγματος χάρη, ένας εκπαιδευόμενος μπορεί να λάβει εκπαιδευτική άδεια και κουπόνια κατάρτισης για συμμετοχή σε επιμόρφωση, ενώ μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει αίτηση για μειωμένες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης εάν προσλάβει μαθητευόμενο και/ή μέντορα.

Η Ιταλία θα θέσει σε λειτουργία ένα πιλοτικό πρόγραμμα για την καθιέρωση ψηφιακών διαπιστευτηρίων ΕΕΚ, όπως τα ανοικτά ψηφιακά διακριτικά, με στόχο την αναβάθμιση των καινοτόμων εργαλείων, εφόσον επιτύχει.

Καινοτόμος και άριστη ΕΕΚ

Δεκαοκτώ χώρες της ΕΕ-27+ ⁽¹⁷⁾ σχεδιάζουν να δημιουργήσουν και/ή να παρέχουν στήριξη σε **κέντρα επαγγελματικής αριστείας** προκειμένου να προωθηθεί η ανάπτυξη της ΕΕΚ εντός οικοσυστημάτων δεξιοτήτων και να συνδεθεί με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την έρευνα. Κέντρα αυτού του είδους βασίζονται σε ισχυρές τοπικές επιχειρηματικές επενδύσεις και υποστηρίζουν την ανάκαμψη, την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, την ευρωπαϊκή και περιφερειακή καινοτομία, καθώς και τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης.

Δεκαπέντε από τις χώρες της ΕΕ-27+ ⁽¹⁸⁾ προβλέπουν μέτρα για τον εκσυγχρονισμό των σχολικών υποδομών της ΕΕΚ και τη βελτίωση των συνθηκών μάθησης και της πρόσβασης σε υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις. Δεκατέσσερις χώρες της ΕΕ ⁽¹⁹⁾ σχεδιάζουν να βελτιώσουν τον ψηφιακό εξοπλισμό για την

ΕΕΚ, ενώ πέντε επικεντρώνονται ⁽²⁰⁾ συγκεκριμένα στην καθοδήγηση των παρόχων ΕΕΚ προς έναν πιο οικολογικό προσανατολισμό: όχι μόνο μέσω της εκπαίδευσης στην περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα, αλλά και μέσω της στροφής προς την οικολογική λειτουργία των υλικών υποδομών τους.

Η Ελλάδα θα ανοίξει 25 πιλοτικά επαγγελματικά σχολεία στην ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και 10 ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης, ενώ η Βουλγαρία θα δημιουργήσει 24 κέντρα επαγγελματικής αριστείας έως το 2025. Στην Πολωνία, 120 κέντρα βιομηχανικών δεξιοτήτων θα συνδυάζουν την προσαρμοσμένη στην αγορά εργασίας εκπαίδευση και κατάρτιση με καινοτόμες προσεγγίσεις αξιολόγησης, ενώ η Σλοβακία θα αναπτύξει κέντρα αριστείας ΕΕΚ. Τα κέντρα αυτά θα λειτουργήσουν ως κόμβοι καινοτομίας που θα συνδυάζουν τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την παροχή ΕΕΚ και θα εξασφαλίζουν στενές σχέσεις με τον επιχειρηματικό κόσμο (για την παροχή ποιοτικής αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΑΕΕΚ) και ΣΕΕΚ που προσαρμόζεται στην αγορά εργασίας).

Η Ισπανία επενδύει στις ψηφιακές δεξιότητες ΕΕΚ από το 2018. Προβλέπονται περαιτέρω επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό της παροχής ΕΕΚ στην χώρα. Οι επενδύσεις προορίζονται συγκεκριμένα για τα εξής:

- περαιτέρω ψηφιοποίηση των αιθουσών διδασκαλίας και μεταμόρφωσή τους σε χώρους εφαρμοσμένων βιομηχανικών τεχνολογιών·
- εφοδιασμός των φτωχών και/ή ευάλωτων σπουδαστών με φορητές συσκευές·
- πιστοποίηση ψηφιακών δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της εργασίας.

Η Φινλανδία θα ενισχύσει περαιτέρω την ψηφιακή ικανότητα των παρόχων εκπαίδευσης, θα αναπτύξει νέες μορφές και υλικούς πόρους διδασκαλίας και θα ψηφιοποιήσει τους χώρους μάθησης.

Ελκυστική, σύγχρονη και ψηφιακή ΕΕΚ

Δεκαέξι χώρες της ΕΕ-27+ ⁽²¹⁾ θα εστιάσουν στη βελτίωση της διαπερατότητας μεταξύ αρχικής και συνεχιζόμενης ΕΕΚ, γενικών και επαγγελματικών διαδρομών, και ακαδημαϊκής και επαγγελματικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ έντεκα ⁽²²⁾ θα επεκτείνουν τα προγράμματα ΕΕΚ στα επίπεδα 5 έως 8 του ΕΠΕΠ.

Η επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών παραμένει ύψιστη προτεραιότητα. Είκοσι δύο χώρες της ΕΕ-27+ ⁽²³⁾ θα αναβαθμίσουν την αρχική και συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των

⁽¹⁷⁾ AT, BE-fl, BG, DE, EE, EL, ES, FR, HR, HU, LU, LV, MT, PL, PT, RO, SK και NO.

⁽¹⁸⁾ BE-fl και BE-fr, DE, DK, EE, ES, GR, HR, HU, IT, LT, LV, NL, RO, SK και NO.

⁽¹⁹⁾ AT, BE-fl και BE-fr, DE, ES, FI, GR, HR, HU, LU, MT, PL, PT, RO και SK.

⁽²⁰⁾ DK, HU, MT, PT και SK.

⁽²¹⁾ AT, BE-fl, BG, DE, DK, EE, FI, FR, HU, IT, LV, MT, NL, PT, SK και IS.

⁽²²⁾ AT, DE, DK, EE, HU, LV, MT, PL, RO, SK και NO.

⁽²³⁾ AT, BE-fl και BE-fr, BG, DE, DK, EE, GR, HR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK, IS και NO.

εκπαιδευτικών και των διευθυντών μονάδων ΕΕΚ, των ενδοεταιρικών εκπαιδευτών και των στελεχών διοίκησης, καθώς και των εκπαιδευτών ενηλίκων και των συμβούλων σταδιοδρομίας που εργάζονται τόσο σε εκπαιδευτικά όσο και σε εργασιακά περιβάλλοντα. Οι δράσεις των χωρών περιλαμβάνουν επίσης τον σχεδιασμό εθνικών στρατηγικών που ενθαρρύνουν εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές να εξελίξουν τις τεχνικές και διδακτικές δεξιότητές τους και να αναπτύξουν καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας.

Μεγαλύτερη προσοχή δίνεται στην καλλιέργεια συγκεκριμένων ικανοτήτων των εκπαιδευτών ΕΕΚ. Δώδεκα κράτη μέλη της ΕΕ ⁽²⁴⁾ σχεδιάζουν να τους παρέχουν ενημέρωση σχετικά με τις πλέον πρόσφατες παιδαγωγικές μεθόδους και να εξελίξουν τις ψηφιακές δεξιότητές τους, δίνοντάς τους έτσι τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν με τον βέλτιστο τρόπο ψηφιακά εργαλεία και υλικούς πόρους στην εργασία τους. Τέσσερα κράτη μέλη της ΕΕ ⁽²⁵⁾ διαθέτουν συγκεκριμένα σχέδια για την προετοιμασία εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ενόψει νέων αποστολών με στόχο τη στήριξη των δι-εργασιών και των υλικών πόρων για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη εργασία ⁽²⁶⁾.

Δεκατρείς χώρες της ΕΕ-27+ ⁽²⁷⁾ σχεδιάζουν να αυξήσουν την κινητικότητα των εκπαιδευομένων και των μελών προσωπικού ΕΕΚ, συμπεριλαμβανομένης της εικονικής κινητικότητας.

Δεκαεπτά χώρες της ΕΕ-27+ ⁽²⁸⁾ θα ενισχύσουν την παροχή διά βίου προσανατολισμού και ΣΕΕΚ σε όλα τα στάδια της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

Στη Γερμανία, η ανάγκη για επαγγελματίες με υψηλότερη ειδικευση στους τομείς της βιοτεχνίας και της βιομηχανίας έχει πυροδοτήσει την επέκταση της ΕΕΚ σε υψηλότερα επίπεδα. Ο σχετικός [νόμος του 2020 για την κατάρτιση](#) ρυθμίζει τις απαιτήσεις των «προπτυχιακών» και «επαγγελματικών μεταπτυχιακών» προσόντων. Η υλοποίηση των εν λόγω τίτλων σπουδών είναι σε εξέλιξη. Η Ρουμανία έχει στηρίξει όλες τις προγραμματισμένες καινοτομίες στην ΕΕΚ με συναφείς επιλογές επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές και άλλους επαγγελματίες της ΕΕΚ. Οι επιλογές αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, τις πλέον πρόσφατες χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες, τις εγκάρσιες, επιχειρηματικές και ψηφιακές δεξιότητες, τον σχεδιασμό προγραμμάτων ΣΕΕΚ και νέων μορφών διδασκαλίας.

Η Ουγγαρία σχεδιάζει να θέσει υπό δοκιμή ένα πρότυπο

προφίλ θέσης εργασίας υβριδικών εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών. Αναπτύσσεται με στόχο να φέρει επαγγελματίες από τον κόσμο της εργασίας στις σχολές ΕΕΚ και να τους εφοδιάσει με παιδαγωγικές δεξιότητες.

Η Ισλανδία επιθυμεί να τονώσει το ενδιαφέρον των νέων ανθρώπων για την ΕΕΚ δίνοντας μια πρώτη γεύση από την επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση σε μαθητές του Δημοτικού και ενημερώνοντας γονείς, δασκάλους και συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού σχετικά με τις ευκαιρίες που δίνουν τα τεχνικά επαγγέλματα ή τα επαγγέλματα που προϋποθέτουν επαγγελματική κατάρτιση.

Η Νορβηγία σχεδιάζει να αναβαθμίσει την παροχή τριτοβάθμιας ΕΕΚ μέσω πιο στοχευμένων αξιολογήσεων και καλύτερης χρηματοδότησης, με στόχο να αυξήσει τη σημασία, την ευελιξία και την ποιότητά της σε ολόκληρη τη χώρα. Οι κοινωνικοί εταίροι θα συμμετάσχουν ενεργά.

Συμπεριληπτική ΕΕΚ που προσφέρει ίσες ευκαιρίες

Η υψηλής ποιότητας και συμπεριληπτική ΕΕΚ επιδιώκει να προσεγγίσει ευάλωτους σπουδαστές. Η πανδημία και ο πόλεμος στην Ουκρανία έθεσαν ακόμα πιο επιτακτικά επί τάπητος ζητήματα όπως το ψηφιακό χάσμα, η άνιση πρόσβαση σε ψηφιακές υποδομές, εξοπλισμό και εργαλεία και η ανάγκη ένταξης των προσφύγων στα εκπαιδευτικά συστήματα και στην αγορά εργασίας των ευρωπαϊκών χωρών. Για τον λόγο αυτό, είκοσι τρεις χώρες της ΕΕ-27+ ⁽²⁹⁾ επέλεξαν να εργαστούν προς την κατεύθυνση της ένταξης και της ισότητας των ευκαιριών, αναλαμβάνοντας, παραδείγματος χάρη, δράσεις για την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης και την προώθηση της ισότητας των φύλων. Οι ομάδες στόχοι περιλαμβάνουν άτομα με αναπηρίες, άτομα που βρίσκονται σε απομακρυσμένες γεωγραφικές περιοχές, ανειδίκευτους εργαζόμενους, μειονότητες, μετανάστες και πρόσφυγες.

Η Λιθουανία επιθυμεί να βελτιώσει την πρόσβαση στην ΕΕΚ για σπουδαστές από μειονεκτούντα περιβάλλοντα προσφέροντάς τους ευκαιρίες τυπικής και άτυπης κατάρτισης ΕΕΚ και πρόσθετη στήριξη, καθώς και παρέχοντας σχετική κατάρτιση σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές που εργάζονται σε συστήματα ευαισθητοποίησης.

Στις Κάτω Χώρες, τα περιφερειακά κέντρα επιμόρφωσης (ROC) θα ενισχυθούν ώστε να προσφέρουν ευκαιρίες διά βίου μάθησης σε ενήλικες και να παρέχουν τη δυνατότητα μάθησης σε νεοαφιχθέντες στη χώρα σύμφωνα με τον νέο [νόμο για την κοινωνική ένταξη](#). Η χώρα θα διασφαλίσει επίσης την ίση μεταχείριση και ένα ασφαλές εκπαιδευτικό περιβάλλον για όλους τους σπουδαστές και εκπαιδευτικούς.

⁽²⁴⁾ AT, BE-fr, DE, EE, ES, FI, GR, HU, LV, MT, RO και SI.

⁽²⁵⁾ AT, DE, ES και SI.

⁽²⁶⁾ Πρόκειται για νέο τομέα. Αναμένεται ότι περισσότερες χώρες θα συμπεριλάβουν «πράσινες» δράσεις στα εθνικά τους σχέδια εφαρμογής τα επόμενα χρόνια.

⁽²⁷⁾ AT, BE-fl, DE, DK, EE, FR, HR, LV, MT, PL, PT, RO και NO.

⁽²⁸⁾ AT, BE-fl, BE-fr, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LU, MT, PL, PT, SK και IS.

⁽²⁹⁾ AT, BE-fl και BE-fr, BG, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK και NO.

ΕΕΚ με βάση τη διασφάλιση της ποιότητας

Δεκαπέντε χώρες της ΕΕ-27+ ⁽³⁰⁾ σχεδιάζουν να αναπτύξουν περαιτέρω τα εθνικά τους συστήματα διασφάλισης ποιότητας, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια ποιότητας και τους ενδεικτικούς περιγραφικούς δείκτες του EQAVET που εφαρμόζονται τόσο σε επίπεδο συστήματος όσο και σε επίπεδο παρόχου ⁽³¹⁾. Τα εθνικά μέτρα αποσκοπούν στα εξής:

- να βελτιώσουν την (αυτο)αξιολόγηση των παρόχων ΕΕΚ,
- να αναπτύξουν τη διασφάλιση της ποιότητας στη ΣΕΕΚ και τη μάθηση στον χώρο εργασίας και
- να ενισχύσουν τη διασφάλιση της ποιότητας των προσόντων.

Η Σλοβενία θα παρέχει περαιτέρω στήριξη στους παρόχους ΕΕΚ για να καταστήσουν το εσωτερικό καθεστώς διασφάλισης ποιότητας πιο συστηματικό και να ενσωματώσουν δείκτες EQAVET, ενώ σε επίπεδο συστήματος θα διευθετηθεί το ζήτημα της μεγαλύτερης συμμετοχής των ενδιαφερόμενων, ιδίως των κοινωνικών εταίρων.

Η Εσθονία θα ενισχύσει τη διάδοση της διασφάλισης της ποιότητας προκειμένου να διασφαλίσει την ποιότητα της μάθησης στον χώρο εργασίας και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

Πιο στενή συνεργασία για την ΕΕΚ από ποτέ

Η σύσταση για την ΕΕΚ και η Διακήρυξη του Osnabrück εδραίωσαν εκ νέου τη δέσμευση των χωρών για συνεργασία στον τομέα της ΕΕΚ. Το Cedefop διαδραματίζει κομβικό ρόλο στην όλη διαδικασία: το δίκτυο εμπειρογνωσίας του, το [ReferNet](#), που εκτείνεται σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς και στην Ισλανδία και στη Νορβηγία, αποτελεί την κύρια πηγή ποιοτικών ανά χώρα πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο των κοινών ευρωπαϊκών στόχων. Το Cedefop συλλέγει τις πληροφορίες αυτές σε ετήσια βάση με συγκροτημένο τρόπο, τις αναλύει και υποβάλλει εκθέσεις προόδου στους επικεφαλής των Γενικών Διευθύνσεων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και στη [Συμβουλευτική Επιτροπή Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης](#), η οποία φέτος γιορτάζει την 60ή της επέτειο.

Το 2025, το Cedefop, σε συνεργασία με το [Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης \(European Training Foundation – ETF\)](#), θα παρουσιάσει συνοπτικά σε συγκεφαλαιωτική έκθεση την πρόοδο των

⁽³⁰⁾ ΑΤ, ΒΕ-fr, ΒΓ, ΕΕ, ΗΡ, ΗΥ, ΛΤ, ΛΒ, ΝΛ, ΠΛ, ΡΟ, ΣΙ, ΣΚ και ΝΟ.

⁽³¹⁾ Σύμφωνα με τη σύσταση για την ΕΕΚ, πολλές χώρες αναφέρονται στον κείμενο ρόλο των εθνικών σημείων αναφοράς του EQAVET, π.χ. για την εφαρμογή της αξιολόγησης από ομοτίμους.

χωρών σε σχέση με τις προτεραιότητες της σύστασης για την ΕΕΚ και της Διακήρυξης του Osnabrück που επέλεξε κάθε χώρα. Θα συμβάλει επίσης στην ενδιάμεση επανεξέταση της σύστασης και στην ενημέρωση της υπουργικής συνόδου που θα ορίσει την επόμενη δέσμη προτεραιοτήτων για την περίοδο μετά τη Διακήρυξη του Osnabrück. Συνεχίζεται...

